

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1830-12-14)

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1830-12-14)", i *Fra det Heibergske Hjem*, J. H. Schultz Forlag, s. 58. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002922578-000-shoot-L0029225780000005.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Fra det Heibergske Hjem

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

14 December 1830.

Hvorledes, elskværdige Hanna, skal jeg takke Dig for Din Godhed, baade for Dit nydelige Arbeide og for Dit yndige Brev, der saa ganske bærer Præget af Din egen Elskværdighed? Tør jeg, ved at betragte Dit smukke Broderie, tænke paa hvad der staaer i »Wahlverwandschaften«? 1) Du veed nok hvad jeg mener. Det er et Par nydelige Piger, især den, som viser Tænder. Naar jeg seer de Tænder, faaer jeg Lyst til at kysse hende. Det forekommer mig virkelig ogsaa, at hun ligner Dig. Jeg kunde skrive en heel Forklaring over de to Pigers Udtryk. Den Ene, hun som er smukkeste, seer til Himlen, den Anden seer ned til Jorden. Begge tilsammen ere en Forening af det Himmelske og det Jordiske. Hvad vil man saa mere? Men troer Du nu, at Synet heraf kan vænne mig af med min slemme Vane? Maa jeg ikke tvertimod, ved at see paa Billedet, faae Lyst til at snuse? Thi naar to saa yndige Personer kan gjøre det, hvor meget mere da jeg? Jeg har allerede taget nogle Priser, og nikket til Pigerne, ligesom man ved et Bord drikker et Glas med en kjær Gjenbo. Dog, som Du selv siger, Udfaldet maa afgjøre det. —

Dine venlige Ønsker til min Fødselsdag maae vist nok bringe mig Lykke. Kun een Indvending maa jeg gjøre Dig: Du ønsker mig saa megen Lykke, som jeg fortjener; det vil kun lidt forslaae. Den Lykke har jeg allerede, og meget meer. Nei, ønsk mig en Lykke, som jeg ikke fortjener, men som jeg just derfor vil skjønne paa. Det er langt bedre at modtage sin Lykke ved Naade, end ved Fortjeneste.

Du veed nok, at naar man har betalt sin Gjæld, saa har man ny Credit. Uden at betragte Dit Brev som en afbetalt Gjæld (thi jeg har allerede sagt, at jeg sætter mere Priis paa Naaden end paa mine Rettigheder), maa jeg dog sige, at Du ved Dine venlige, elskværdige Ord har erhvervet Dig Ret til at drille mig saa meget som Du vil. Hver Gang Du sigers. 59Noget, som gjør mig Ondt, saa vil jeg tænke paa dette Brev, og glæde mig ved Overbeviisningen om Dit trofaste Sindelag imod mig. Skulde jeg nogensinde glemme det, saa husk mig paa det, og Du skal see, det vil gjøre sin Virkning.

Det er en egen Sag med denne Correspondance. Naar jeg nu seer Dig idag, og taler med Dig, og især ifald jeg opnaaer den Lykke at følge Dig til og fra Comedien, hvorledes skal jeg da undgaae at sige Dig det samme, som jeg her har skrevet? — Jeg vil dog bestræbe mig derfor; thi jeg ønsker, at naar Du er kommen tilsengs, og venter paa at Søvn skal lukke Dine smukke, mig saa kjære, saa elskede Øine, Din sidste Tanke da maa være Overbeviisningen om den store Glæde, Du idag har forskaffet mig. At ogsaa Tanken om det Samme maa dysse mig i en behagelig Søvn, og lade mig drømme om Dig, det haaber og det venter Din

hengivne Broder
J. L. H.

Til Søsteren.

NB. Maa først læses paa Sengen.

Fru Heiberg fortæller, at hun efterhaanden havde faaet »den stygge Vane at læse i Sengen inden hun faldt i Søvn«, en Vane som Heiberg med Rette dadlede hende for. Hun bad ham da om, »i Stedet for at skjænde at bringe hende en dansk Roman, af hvilke hun hidindtil intet havde læst, for at hun kunde bruge den som Sengelektüre. « »Det vil jeg ikke«, svarede han, »men for at De hurtigt kan falde i Søvn, saa tilbyder jeg mig at skrive en Roman og hver Aften at lægge et lille Afsnit af denne i Bordskuffen ovre i Deres Kammer — at sige, naar det maa være mig tilladt at gaa over i dette og skrive den ved Deres eget Bord med Deres egen Pen ogs. 60Blæk«. Hun tog ham paa Ordet, idet hun lovede ikke at læse andet, end hvad han for den Aften havde skrevet. »Han udførte virkelig denne Spøg og sneg sig hemmeligt hver Aften, uden at hans Moder mærkede det, over i hendes Kammer, inden han forlod dem og lagde i hendes Bordskuffe, hvad han havde skrevet. «

Dette blev Indledningen til en Korrespondance, der kom til at fortsættes til Brylluppet følgende Sommer. Da Jfr. Pätges den første Aften, efter at Løftet var afgivet, med »Begærlighed aabnede Skuffen for at se, om han virkelig havde holdt sit Ord«, fandt hun de første Blade af en Roman, hvoraf hun siden i sine Erindringer trykte Begyndelsen; den trykkes her fuldstændigt. 1)

Stjernen paa Jorden,
eller:
De blaae Længsler.

En romantisk Roman,
helliget
Kgl. Skuespillerinde Jfr. Johanna Louise
i dybeste Ærbødighed
af
Forfatteren Johan Ludvig!!

Tilegnelse.

Du har af mig en dansk Roman begjært;
Men da jeg ingen har ved Haanden,
Jeg selv den skrive vil, om ei det er for svært,
Og om jeg Bistand faaer af Digter-Aanden.

s. 61 Du har forlangt den, for at kunne sove
Ved sildig Læsning, som er net og fiin;
Velan, Elskværdigste! det tør jeg love,
At Du skal sove deiligt efter min.

Du seer, Romanen har en prægtig Titel,
Som høist interessante Ting Dig spaaer.

Hver Dag jeg skrive vil et nyt Capitel,
Saa tænker jeg, den vare kan et Aar.

Det maa den gjerne, thi fra Nytaar ville
De gode Flyveposter sove hen;
Og noget skal et Menneske bestille,
Nu vel, saa lad mig skrive den.

Med Høiagtelse og allerærbødigst
Forfatteren.

Første Capitel.

Det var en deilig, klar Vinteraften. Sneen hvilede som et kridhvidt Teppe over Jorden, og Maanen og Stjernerne straaede ned derpaa, og forhøiede den hvide Glands; med eet Ord, det var et Veir ligesom i Aften. Nattergalen fløitede sine søde, sværmeriske Triller; — nei stop! den fløjtede ikke, men den aad Meelorme i Buret, hvori den hang paa Væggen hos Skovrider Christoffer Hennegau, den vældigste Jæger i hele Thüringer-Skoven. Forbi hans Bolig løb en stor Flod, som nu var tildækket med den speilklare is, over hvilken han pleiede at løbe paa Skøiter, bevæbnet med sin Riffel, og skjød da, i den hurtigste Fart, de Fugle, som næsten usynlige droge i umaalt Afstand over hans Hoved, og som kun Maanens svage Belysning betegnede for hans øvede Jægerøie. Idet han nu fortsatte sit Løb langs med Floden, bragte dennes Krumninger ham ud paa en stor Sø, hvori den havde sit Udløb, og som ligeledes var bedækket med is. Langt borte, s. 62 paa den modsatte Bred af Søen, glimtede et rødt Lys, der stak besynderligt af imod Maanens og Stjernernes blaalige Skjær; men det var tydeligt at dette røde Lys var en Stjerne for den unge Jæger, thi han styrede sin Cours derefter; og virkelig varede det heller ikke længe, før det røde Lys viste sig som en Lampe, der skinnede ud af Vinduet paa et ved Søbredden eensomt liggende Huus. Den raske Skøiteløber stod nu allerede paa Landjorden udenfor Huset, spændte sine Skøiter af, og bankede paa Døren. »Hvem der? « lød det inde i Stuen. »Din Ven, Din Elsker, « var Svaret. Strax aabnedes Døren »Min Katinga! « udraabte Jægeren, idet han traadte ind i Stuen, og trykkede den deiligste Pige op til sit Hjerte. »Du er vist sulten? « spurgte hun. »Det er vel, Du husker mig derpaa, « svarede han, og tog ud af sin Jagttaske to store Vildgjæs, som han havde skudt paa Veien. Katinga roste Gjæssene for deres Fedme, og ilte med at tilberede dem til Aftensmaaltidet.

Andet Capitel.

Dersom det første Capitel af denne Roman var — hvad Forfatteren haaber — interessant, og spændte Læserens Nysgjerrighed, saa vil derimod det andet falde noget tyndt ud. Hvorledes vilde selv en Walter Scott kunne fortsætte en begyndt Roman, naar der ikke var saa meget Blæk i hans Blækhorn, at en Flue kunde drukne deri, og naar selv dette lidt var belagt med en tyk Skorpe af Skimmel? Idet man ved hvert andet Bogstav maa dyppe Pennen om igjen, taber Phantasien sin livlige Friskhed, Tankegangen sønderrives idelig, og den største Mester i at fortælle vil under saa ugunstige Omstændigheder gaae istaae. Hvorledes kan man desuden skrive Romaner, naar Musen, som skulde begeistre Digteren, ikke allene er fraværende, men i en Studenter-Klub, hvor dens. 63 maaskee begejstrer en og anden Student, medens Digteren, som en gammel vranten Ægtemand, sidder hjemme, og lytter efter hvert et Skridt, ja hans Længsel gaaer vidt. Forresten er det intet Under, at en Muse gaaer i Selskab med Musernes Sønner, jeg mener Studenterne; men det er heller intet Under, at jeg imidlertid skriver et heelt Capitel, som indeholder ingen Ting. Forresten finder man i de bedste Bøger lange Reflexioner, under hvilke Handlingen staaer stille; hvorfor skulde det da ikke være ligesaa i denne Bog, der, naar den engang bliver færdig, bliver en af de bedste, om ikke den allerbedste? — Hvad Blæk-Mangelen angaaer, da har jeg, ved at skrive Ovenstaaende, lagt Mærke til, at den vist maa være en god Kapsuun paa de Forfattere, som skrive for Meget; thi der hører en usædvanlig Enthusiasme til at overvinde denne saa følelige Hindring. Jeg vil foreslaae, at Andersen bliver sat paa denne halve Tæring. 1) Men jeg vil aldrig ønske ham, at hans Muse maa være paa Østergade, naar han selv sidder og skriver i den yderste Ende af Christianshavn. Hvad dette vil sige, føler Forfatteren til nærværende interessante Roman. Men om der saa ikke var mere end en halv Draabe Blæk tilovers, saa maa jeg dog have fat i den, for at

kunne tiltale min fraværende Muse i følgende rørende Ord:

Af Dig, honnerte Muse, jeg mig venter,
At Din Nærværelse vel ei er seen
Til at begeistre Massen af Studenter,
Men at Du holder Dig for høi og reen
Til det at gjøre ved en enkelt Een,
Og heller ei ved To, ved Tre, ved Fire,
Saalidet som ved Fem, ved Sex, ved Syv,
Thi Sligt er alt Coquetteriets Spire,
Og hver Student er gjerne Hjerte-Tyv.

Jeg mener, det er godt, om Du behager,
Den hele hist foreente lærde Sta,
s. 64 Men at det lidt af Coquetteren smager,
Ifald det skeer med Enkelte privat.

Forstaae mig ret; jeg mener, Du maa gjerne
Behage Alle, som og Een og Hver,
Men Ingen være maa familiær;
Man skal Dig skue som en deilig Stjerne,
Som man beundrer i det Fjerne,
Men som man ei kan komme nær.

Der har Du mine Tanker om denne Sag. Forresten, for at komme tilbage til Romanen, saa maa jeg, inden Capitelet er ude, fortælle, at de to Elskende, hvis Navne jeg nu ikke længer kan huske, spiste med fornøiede Hjerter den stegte Fugl, og gik derpaa, som et dydigt Par i Forlovelses-Dagene, hver

til Sit.

Ende paa 2det Capitel.

Da Forholdet mellem Heiberg og Jfr. Pätges var endelig klaret, blev, som hun fortæller, »Romanen i Bordskuffen pludselig afbrudt og ombyttet med smaa, fortrolige, kærlige Sedler, hvori hans Forhaabninger, hans Frygt for atter at miste mig, hans Planer for Fremtiden, hans Lykke over at eje mig, udtalte sig dybt og sandt og rørende. Skriftligt besvarede jeg hans smaa Billetter og lagde mine Svar i samme Bordskuffe, hvor han hentede dem og lagde nye fra sig selv deri til mig. Naar jeg spillede om Aftenen, havde han bedt om Tilladelse til at benytte mit Kammer, og ofte sad han nu ensom her under Paaskud af at skrive, hvad han for Øjeblikket havde under Arbejde; og virkelig arbejdede han ogsaa ofte her for ikke at behøve at gaa den lange Vej hjem og om Aftenen atter gaa tilbage ud til os — thi han kunde ikke godt undvære at sige mig god Nat. Var han selv paa Comedie, s. 65 som naturligvis ofte var Tilfælde, naar jeg spillede, da fulgte han mig undertiden hjem, en Gunst, han satte stor Pris paa. Han var da ofte henrykt over mit Spil og sagde: »Naar jeg staaer dernede mellem Publikum og seer paa Dig og da tænker: Hun er min, hun tilhører mig! da svimler det formelig for mine Øine, og jeg har en Følelse, som om et Lyn gik igjennem mig uden at saare.«

Disse kærlige Ord havde Fru Heiberg beholdt i taknemlig Erindring, da hun i 1855 for at nedskrive sine Erindringer om hine lykkeligt bevægede Dage, tog alle de gamle »Bordskuffebreve« for sig. Destoværre er kun de efterfølgende tilbage. Den første Billet er fra hende.

I Aften vil jeg i Steden for at faae en Seddel skrive en; det er rigtig nok ikke det samme, men noget er bedre end slet intet. Det er skammeligt at lade mig gaae to Aftener i Seng uden Seddel. Dette ligger jeg nu her og skriver; nu skal De ogsaa straffes med at læse den daarlige Skrift. —